

כי עיצון - פרשת במדבר (מהדורה שנייה)

הרב יהודא לאון אשכנזי (מניטו)

תרגום ועריכה מצרפתית: אליעזר שרקי

מכון מניטו

צוות עריכה לשונית והגהה לפרשות: אלישבע שרקי, בלה בל אנג', ואיתי קולין

שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹתָם... (במדבר א, ב)

וְאֵנִי הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...
וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם (במדבר ג, יב).

אולם פסוק זה אינו מבאר לאיזה תפקיד נלקחו הלוויים.
כדי לברר זאת עלינו לחזור ללידתו של לוי, אביהם של
שבט לוי, הבן השלישי שילדה לאה ליעקב :

וַתֵּהָר עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר עֲתָה הִפְעֵם יְלֹוּהָ
אִישִׁי אֵלַי כִּי יִלְדָתִי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים עַל בֶּן קָרָא
שְׁמוֹ לְוִי. (בראשית כט, לד)

אם כן לוי הוא המלווה, מי שבזכותו איש אינו בודד. על פי
התורה, תפקידו של שבט לוי בחברה הוא לעמוד לשירותם
של השבטים האחרים, ובכך הוא מבטיח את אחדות העם.
בדרך עלומה, שבט לוי הוא **השבט השלושה עשר**, השבט
אשר בזכותו יתר השבטים יודעים שהם אינם לבד. אנו
רגילים למספר של שנים עשר שבטים, אך אנו גם יודעים
שהשבט השלושה עשר, שבט לוי, הובדל מכלל ישראל כדי
להבטיח את אחדותו של הכלל.

לכן עבור אלה אשר אמורים למלא את התפקיד הזה של
מלווים, הסכנה, הכישלון הוא להשתפר ממעמד זה של
"נבדלים", ולהגדיר את עצמם כ"שבט פרוש".

חשוב להזכיר עובדות אלה דווקא בימינו, ימי תחייתו של
עם ישראל כאומה: כאשר שבט לוי מחובר לכלל העם,
והוא עומד לשירותו, כי אז שבטי ישראל מאוחדים
("שלושה עשר" – בגימטריה: **אחד**). לעבוד את ה' האחד,
פירושו לפעול למען האחדות.

ספר במדבר מתחיל במפקד אוכלוסין מפורט של כל שבטי
ישראל. **עדת בני ישראל** צריכה להגיע לסף מינימלי של
אנשים, בכמות ובאיכות, כדי שתהיה מסוגלת וראויה
לשמש ככלי להתגלות ה' ולשכינתו. רעיון זה מבוטא
במלים: "במספר שמות".

מבחינת **המספר**, כל אחד שותף באופן שווה לקיבוץ
האנונימי של הכלל. אבל מבחינת **השם**, כל אחד מייצג
זהות ייחודית, בלתי ניתנת להחלפה, שבה מתגלה הסוד -
עמוק עד אין חקר - של כל נשמה בישראל. את הגופים
אפשר לספור, אך את הנשמות קוראים בשם.

לכאורה קיימת סתירה, שלא ניתן ליישב אותה, בין
המספר (הכמות האלמונית) ובין השם (האיכות הייחודית
של כל אדם). אך יש מונח המתעלה מעל סתירה זו, והוא
ה"**פקודים**", כלומר התפקידים המיועדים לכל יחיד
בחברה.

ניתן אפילו לומר שמבחינת התורה, כל יחיד מוגדר על פי
התפקיד המיוחד שהוא ממלא בתוך "מלאכת האדם"
שהוגדרה לו על ידי הבורא כבר בראשית דרכו: להיות
המשרת והשומר של מעשה בראשית.¹

הלויים: המְלוּוִים

והנה, במכלול התפקידים שהאדם ממלא, תפקיד מיוחד
שמור לשבט לוי. שבט זה אינו מְתַפַּקד יחד עם יתר שבטי
ישראל – אלא בנפרד.² הפרדה זו מבליטה את העובדה
שמהז חטא העגל שבט לוי נבדל מיתר שבטי ישראל, והוא
יוחד למלאכות הקודש. עבודת המקדש הוטלה עליו כבר
בעת הנדודים במדבר :

¹ "וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיִּנְחָלוּ בֶּן עֶדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ".

(בראשית, ב, טו)

² "וְהַלְוִיִּם לְמִטָּה אֲבֹתָם לֹא הִתְפַּקְדוּ בְּתוֹכָם" (במדבר א, מז).